

Bandi Konzervüzeme

Ez a Bandi konzervüzeme, ezekben a nagy üstökben főzték a lekvárt. Ezt az üzemet Gyöngyösön építette fel Bandi, egy régi fészert alakított át. Ő volt a vezetője a gyárnak, de abban az időben már nem lehetett zsidó néven egy üzem, úgyhogy egy ismerős néven futott, aki ezért részesedést kapott a haszonból [lásd: stróman]. És ez nem is volt kevés pénz, mert a háború alatt nagyon jól ment az üzem. Mikor visszajöttünk a deportálásból, már semmi sem volt az egészből, mindent szétromboltak, nem lehet tudni, kik és miért. Bandi bátyám 1914-ben született, egy napon születünk tizenöt év különbséggel, augusztus tizenkettedikén. Nagyon szerettem őt, és nagyon fölnéztem rá mint kislány. Ő végzett rabbi volt. Igazából nem működött mint rabbi. Nem akart rabbi lenni, és tanári vonalon szeretett volna működni, de akkor már, 1944-ben nem lehetett. Kereskedelemmel foglalkozott. Részben Pesten dolgozott, nyáron meg otthon, meg ezenkívül ő intézte a vevőinkkel a dolgokat. Összehozott egy kisebb konzervüzemet is Gyöngyösön a háború előtt, ami három évig üzemelt. A gyöngyösi gettóba velünk együtt jött be, mert mint rabbi mentességet élvezett a munkaszolgálat alól. Őt onnan vitték el, internálták Kistarcsára. Kistarcsáról pedig kikerült Auschwitz-Birkenauba. Ott dolgozott a kivagonírozásnál, és találkoztunk vele, rácson keresztül. Megtudta a gyöngyösiektől, hogy mi ott vagyunk, s így találkoztunk háromszor vagy négyszer, ő dobott át nekünk ruhaneműt meg cigarettát, s mi azt kicseréltük kenyérré, s visszadobtuk neki. Aztán valamikor szeptemberben azt mondta, hogy már nem jön többet, mert viszik. Többet nem tudtunk róla. Dachaubá vitték ezt a transzportot, és soha többet nem került elő. Ennyit tudok Bandiról.